МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001

Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83

E-mail: themis@minjust.gov.ua

http://www.minjust.gov.ua

Код ЄДРПОУ 00015622

________________ № ________________

На № ________________________

Міністерство внутрішніх справ України
вул. Академіка Богомольця, буд. 10,
м. Київ, 01601

Національна поліція України
вул. Академіка Богомольця, буд. 10,
м. Київ, 01601

Національна академія внутрішніх справ України
пл. Солом`янська, буд. 1, м. Київ, 03035

Щодо виконання рішення Європейського суду з прав людини у справі «Бургас проти України»

18 грудня 2018 року Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) було ухвалено остаточне рішення у справі *«Бургас проти України»* (заяви № 8976/07).

У вказаній справі Європейський суд констатував порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з тим, що кримінальне провадження щодо дорожньо-транспортної пригоди, у якій загинув син заявників, було занадто тривалим та не було адекватним з огляду на спосіб його проведення.

Україна має сплатити на виконання зазначеного рішення Європейського суду 3 215 (три тисячі двісті п'ятнадцять) євро.

Відповідно до пункту 1 статті 46 Конвенції та статті 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду є обов`язковими для виконання Україною.

Під виконанням рішення Європейського суду слід розуміти виплату відшкодування, а також вжиття державою додаткових заходів індивідуального характеру, спрямованих на усунення конкретного порушення, визначеного в рішенні Європейського суду, та заходів загального характеру, спрямованих на усунення підстав для надходження до Європейського суду аналогічних заяв проти України у майбутньому.

За цими критеріями Комітет міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) здійснює оцінку виконання державою рішень Європейського суду, виходячи з інформації, наданої державними органами щодо заходів, вжитих на виконання вказаного рішення. Відповідні положення закріплені у Правилах КМ РЄ щодо контролю за виконанням рішень Європейського суду та умов дружнього врегулювання (від 10 травня 2006 року).

У цій справі Європейський суд зазначив, що:

339056

ВРСДЗ НАВС
Вх. № 633
18 02 2019 р.
кількість аркушів:
осн. док. 2 додаток 2

Міністерство юстиції України
1513/5.2.2/26-19 від 11.02.2019

«42. ... первинні процесуальні дії щодо автомобільної аварії були вжиті органами влади шляхом проведення дослідчих перевірок. Проте Суд встановив, що дослідчі перевірки не відповідають принципам ефективного засобу юридичного захисту, оскільки слідчий може здійснювати лише обмежений перелік процесуальних дій, а потерпілі не мають офіційного статусу і тому позбавлені можливості ефективно брати участь у процедурі ... У цій справі органам влади знадобилося понад два місяці для початку проведення повного розслідування обставин аварії. Ця первинна затримка була невиправданою; вона могла вплинути на спосіб, у який під час дослідчих перевірок до порушення кримінальної справи органами влади збирались важливі докази у справі. Зокрема, національні органи влади визнали, що важливі первинні процесуальні дії були здійснені неналежним чином (зокрема, огляд місця дорожньо-транспортної пригоди) або не були здійснені взагалі.

44. ... слідчі неодноразово виносили постанови про закриття кримінальної справи. Проте ці постанови скасовувались вищестоящими органами влади, які доходили висновків, що розслідування було неповним та що необхідно було провести низку слідчих дій ... або що конкретні процесуальні дії вжиті не були. Повторне винесення постанов про повернення справи на додаткове розслідування свідчить про серйозні недоліки у кримінальній справі. Більше того, розслідування супроводжувалося необґрунтовано великою кількістю судово-медичних та авто-технічних експертиз, що свідчить про відсутність комплексного підходу до збору доказів на стадії досудового слідства.»

Беручи до уваги характер порушень, констатованих Європейським судом у справі *«Бургас проти України»*, з метою забезпечення виконання цього рішення Європейського суду, а також недопущення аналогічних порушень у майбутньому прошу:

- довести висновки Європейського суду у цій справі до відома працівників національної поліції з метою забезпечення ефективного проведення у майбутньому процесуальних дій під час досудового розслідування;
- Національну академію внутрішніх справ України – забезпечити включення рішення Європейського суду у цій справі до програм підготовки та підвищення кваліфікації працівників органів досудового розслідування.

З метою забезпечення належного звітування Комітету міністрів Ради Європи прошу повідомити про результати розгляду цього листа **до 28 лютого 2019 року**.

Крім того повідомляю, що найближчим часом автентичний переклад вказаного рішення буде надрукований у збірнику нормативно-правових актів «Офіційний вісник України» та розміщений на сайті Міністерства юстиції України (www.minjust.gov.ua).

***Додаток**: 1. Стислий виклад вказаного рішення на 2 арк. в 1 прим.;*

Заступник Міністра –
Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини **Іван ЛІЩИНА**

Юлія Мельничук, 279-54-51

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БУРГАС ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE BURGAS v. UKRAINE)
(Заява № 8976/07)

Стислий виклад рішення від 18 грудня 2018 року

У лютому 2002 року Б., син заявників, загинув у дорожньо-транспортній пригоді в м. Макіївка у результаті зіткнення з іншим автомобілем, яким керував Бр. У той же день працівники міліції допитали свідків аварії та ініціювали проведення судово-медичної експертизи, а також авто-технічного дослідження. Вони встановили, що син заявників, порушив правила дорожнього руху та спричинив дорожньо-транспортну пригоду. Заявники подали скарги на дії працівників міліції, які у квітні цього ж року розпочали розслідування обставин смерті їхнього сина.

З травня 2002 до 2008 року слідчий неодноразово призначав судово-автотехнічні, авто-технічні, транспортно-трасологічні та судово-медичні експертизи, проводив відтворення обстановки та обставин події, допитував свідків, а також здійснив інші слідчі дії. Було встановлено, що Бр., водій іншого автомобіля, раніше працював у державній службі охорони, проте звільнився до аварії.

У ході розслідування слідчому надавались вказівки щодо способу, у який повинно було здійснюватись розслідування справи, наголошувалось на тому що у доказах були суперечності та у зв'язку з цим необхідність вжиття додаткових слідчих дій для забезпечення певного та об'єктивного розслідування. З 2008 року слідчий неодноразово намагався закрити кримінальну справу через смерть сина заявників, однак постанови про закриття кримінальної справи скасовувались вищестоящими прокурорами у зв'язку з оскарженням заявниками підстав закриття справи, допущенням процесуальних помилок та через невиконання вказівок суду.

У 2012 році районний суд закрив кримінальну справу. Апеляційний суд скасував ухвалу суду першої інстанції, визнавши її незаконною, та встановив, що суд мав провести повний розгляд справи та винести рішення про визнання сина заявників винним або виправдати його. За результатами нового розгляду районний суд визнав сина заявників винним у спричиненні дорожньо-транспортної пригоди, але не обрав покарання у зв'язку з його смертю, проте апеляційний суд скасував зазначений вирок та направив справу на новий розгляд тим самим судом.

З квітня 2014 року на території Донецької та Луганської областей, силоміць захопивши контроль над деякими частинами цих областей, у тому числі м. Макіївка, почали діяти незаконні збройні формування, пов'язані з двома самопроголошеними утвореннями, відомими як «Донецька народна республіка» та «Луганська народна республіка».

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтями 2 та 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) стверджуючи, що держава була відповідальною за дорожньо-транспортну пригоду, яка призвела до загибелі їхнього сина, оскільки водієм іншого автомобіля був працівник міліції, а також на тривалість провадження та неефективність розслідування.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що попереднє працевлаштування Бр. у державній службі охорони не є достатнім для настання відповідальності держави за матеріальним аспектом статті 2 Конвенції. Європейський суд постановив, що скарга заявників за згаданим аспектом є явно необґрунтованою та має бути відхилена відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Європейський суд зазначив, що проведені дослідні перевірки у цій справі не відповідають принципам ефективного засобу юридичного захисту, оскільки слідчий може здійснювати лише обмежений перелік процесуальних дій, а потерпілі не мають офіційного статусу, тому позбавлені можливості ефективно брати участь у процедурі. Крім того, органам влади знадобилось понад два місяці для проведення повного розслідування, отже первинна затримка

органів влади могла вплинути на спосіб, у який під час дослідчих перевірок збирались важливі докази у справі.

Водночас, Європейський суд звернув увагу, що до початку збройного конфлікту у квітні 2014 року кримінальне провадження щодо дорожньо-транспортної пригоди тривало дванадцять років. Крім того, повторне винесення постанов про повернення справи на додаткове розслідування свідчить про серйозні недоліки у кримінальній справі, а проведення великої кількості експертиз свідчить про відсутність комплексного підходу до збору доказів на стадії досудового слідства. У зв'язку з цим Європейський суд дійшов висновку, що у кримінальному провадженні на національному рівні були помилки та воно було неадекватним з огляду на спосіб його проведення, та постановив, що було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу заявників за процесуальним аспектом статті 2 Конвенції, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, у якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 215 (двісті п'ятнадцять) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись заявникам, у якості компенсації судових та інших витрат;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.»